

RELAȚII PUBLICE EFICIENTE

Ediția a 9-a

SCOTT. M. CUTLIP,
acreditat în Relații Publice,
membru în conducerea PRSA

decan emerit

*Henry W. Grady College of Journalism and Mass Communication
Universitatea din Georgia (S.U.A.)*

ALLEN H. CENTER,
acreditat în Relații Publice,
membru în conducerea PRSA

conferențiar consultant

*vicepreședinte de Relații Publice (retras din activitate)
Motorola Inc.*

GLEN M. BROOM,
profesor doctor

profesor,

*School of Communication, Universitatea de Stat din San Diego
profesor invitat, Universitatea de Tehnologie din Queensland
Brisbane, Australia*

*Postfață la ediția în limba română de Remus Pricopie, decan
Facultatea de Comunicare și Relații Publice, SNSPA*

Traducere și note la ediția în limba română de Claudia Popa

Ediție îngrijită de Lucian Pricop
Tehnoredactor: Cristian Lupeanu
Coperta: Cristian Lupeanu

Authorized translation from the English language edition, entitled *EFFECTIVE PUBLIC RELATIONS*, 9th Edition by CUTLIP, SCOTT M.; CENTER, ALLEN H.; BROOM, GLEN M., published by Pearson Education, Inc., publishing as Prentice Hall. Copyright © 2006 by Pearson Education Inc., publishing as Prentice Hall.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording or by any information storage retrieval system, without permission from Pearson Education, Inc., Romanian language edition published by SNSPA – FCRP (Editura Comunicare.ro), Copyright © 2010

Toate drepturile asupra acestei versiuni aparțin Editurii Comunicare.ro, 2010

SNSPA, Facultatea de Comunicare și Relații Publice
Strada Povernei 6, București
Tel./fax: 021 313 58 95
E-mail: difuzare@comunicare.ro
www.editura.comunicare.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CUTLIP, SCOTT M.

Relații publice eficiente / M. Scott Cutlip, H. Allen Center, M. Glen Broom;
trad.: Claudia Popa.; postfață: Remus Pricopie. – București: Comunicare.ro, 2010

Bibliogr.

Index.

ISBN 978-973-711-199-9

659.4

CUPRINS

	Prefață	xvii
PARTEA I	CONCEPT, PRACTICIENI, CONTEXT ȘI ORIGINI	1
Capitolul 1	Introducere în relații publice contemporane	1
	Îndrumar de studiu	1
	Evoluția conceptului	2
	Definirea conceptului în practică	4
	Definirea relațiilor publice	5
	Confuzia cu marketingul	6
	Componente ale funcției	9
	<i>Relațiile interne</i>	9
	<i>Mediatizarea gratuită</i>	10
	<i>Publicitatea</i>	12
	<i>Activitățile agentului de mediatizare gratuită</i>	14
	<i>Afacerile publice</i>	16
	<i>Lobby-ul</i>	17
	<i>Managementul situațiilor limită</i>	20
	<i>Relațiile cu investitorii</i>	21
	<i>Dezvoltare</i>	23
	Confuzii între termeni	24
	Pe drumul către recunoaștere și maturizare	25
	Note la ediția în limba română	27
	Note autor	30
	Resurse suplimentare	32
Capitolul 2	Practicienii de relații publice	33
	Îndrumar de studiu	33
	Număr și distribuție	33
	<i>Unde își desfășoară activitatea</i>	34
	<i>Noua majoritate: femeile</i>	36
	Educație și pregătire profesională	36
	Salarii	37
	Sarcini de lucru	39
	Roluri	40
	<i>Tehnician în comunicare</i>	43
	<i>Consilier expert</i>	43
	<i>Facilitatorul comunicării</i>	46
	<i>Facilitatorul rezolvării problemelor</i>	46

	Ce ne indică cercetarea rolurilor	47
	<i>Tehnicienii versus manageri</i>	47
	<i>Influențele mediului</i>	48
	<i>Explorare și evaluare</i>	49
	Plafonul de sticlă	50
	Minoritățile	50
	Profesionalism	52
	Cerințe pentru succes	54
	Note la ediția în limba română	56
	Note autor	57
	Resurse suplimentare	59
Capitolul 3	Contexte organizaționale	60
	Îndrumar de studiu	60
	Originile în cadrul organizațiilor	61
	<i>Înființarea departamentului de relații publice</i>	62
	<i>Contractarea serviciilor de consiliere externe</i>	62
	Relațiile publice încep cu managementul de vârf	63
	Rolul consultativ	65
	Rolul îndeplinit în procesul de luare a deciziilor	67
	Departamentul intern	69
	<i>Avantajele prezentate de un departament intern</i>	70
	<i>Dezavantajele departamentului intern</i>	71
	<i>Titulatura și relațiile de subordonare</i>	72
	<i>Factori determinanți pentru excelență</i>	75
	Colaborarea cu alte departamente	76
	<i>Marketingul</i>	76
	<i>Consiliere juridică</i>	77
	<i>Resurse umane</i>	79
	Serviciile externe de consiliere	80
	<i>Firmele de relații publice</i>	80
	<i>Cine este proprietarul agențiilor de publicitate</i>	82
	<i>Specializare</i>	83
	<i>Motive de apelare la consiliere externă</i>	85
	<i>Relațiile client-firmă</i>	85
	<i>Avantajele apelării la consiliere externă</i>	88
	<i>Dezavantajele firmelor de consiliere</i>	89
	<i>Costul serviciilor de consiliere</i>	90
	Noi abordări	92
	Note la ediția în limba română	94
	Note autor	95
	Resurse suplimentare	96
	Site-uri de Internet ale anumitor firme de relații publice	97
Capitolul 4	Origini istorice	98
	Îndrumar de studiu	98
	Originile antice	98

Începuturile americane: apărute în împrejurări potrivnice și în perioade de transformări radicale	99
<i>Înainte de Războiul de Independență</i>	99
<i>Cucerirea independenței</i>	100
<i>Dezvoltare și schimbare</i>	101
<i>Originile activităților de mediatizare gratuită</i>	103
<i>Practici de afaceri</i>	104
<i>Primul departament specializat creat într-o companie</i>	105
Evoluția către maturitate	105
Epoca germinăției: 1900–1916	107
<i>Primele firme</i>	108
<i>Primii pionieri</i>	110
<i>Dezvoltarea în diferitele domenii de activitate</i>	113
Epoca Primului Război Mondial: 1917–1918	114
Epoca boom-ului anilor '20: 1919–1929	115
Epoca lui Roosevelt și al Doilea Război Mondial: 1930–1945	119
Boom-ul postbelic: 1946–1964	121
Epoca de proteste și empowerment (1965–1985)	123
Epoca digitală și a globalizării (1986 – până în prezent)	126
Note la ediția în limba română	126
Note autor	128
Resurse suplimentare	131
PARTEA a II-a BAZELE	132
Capitolul 5 Etică și profesionalism	132
Îndrumar de studiu	132
Bazele conceptuale ale eticii	133
<i>Doctrina utilitaristă</i>	133
<i>Deontologia</i>	134
<i>Avantajele deontologiei</i>	135
Bazele morale ale profesionalismului	136
<i>Etica profesională</i>	136
<i>Imperativul încrederii</i>	137
<i>Prerogativele profesionale</i>	137
<i>Responsabilitatea socială</i>	138
Criteriile definirii unei profesii	139
Educația profesională	140
<i>Programe de licență</i>	140
<i>Educația continuă</i>	141
Cercetarea și corpusul de cunoștințe	142
<i>Suport pentru cercetare</i>	142
<i>Literatura de specialitate</i>	143
Licențiere și acreditare	144
<i>Considerații juridice</i>	144
<i>Acreditare</i>	146
Organizații profesionale	146
<i>Organizații profesionale internaționale</i>	147

	<i>Organizații profesionale naționale</i>	149
	<i>Asociații specializate, regionale și locale</i>	150
	<i>Organizații studențești</i>	153
	Coduri de etică	153
	Obținerea acceptării și statutului	156
	Către un viitor promițător	158
	Note la ediția în limba română	159
	Note autor	159
	Resurse suplimentare	161
Capitolul 6	Considerații juridice	163
	Îndrumar de studiu	163
	Ce este dreptul?	164
	Relațiile publice și Primul Amendament	166
	Accesul relațiilor publice la mass-media	167
	<i>Presa scrisă</i>	167
	<i>Audiovizualul</i>	168
	<i>Sistemele de transmisie prin cablu</i>	168
	<i>Internetul</i>	169
	Accesul la informațiile și întrunirile autorităților	169
	Influența companiilor în formularea politicilor	171
	<i>Lobby</i>	173
	Relații de muncă	176
	<i>Alegerile reprezentanților</i>	176
	<i>Negocierea colectivă</i>	176
	Reglementări privind companiile cotate la bursă	177
	Legea dreptului de autor și a mărcii înregistrate	179
	<i>Dreptul de autor</i>	179
	<i>Mărci înregistrate</i>	181
	Legea privind prejudiciile: calomnia și nerespectarea intimității	182
	<i>Calomnia</i>	183
	<i>Dreptul la intimitate</i>	186
	Alte probleme de natură juridică	187
	<i>Relații publice specializate în probleme de natură litigioasă</i>	187
	<i>Dreptul contractelor</i>	187
	Postscriptum	188
	Note la ediția în limba română	188
	Note autor	189
	Resurse suplimentare	192
Capitolul 7	Fundamente teoretice: ajustare și adaptare	194
	Îndrumar de studiu	194
	Abordarea ecologică	194
	Identificarea tendințelor	195
	O perspectivă a sistemelor	196
	<i>Presiuni de schimbare dinspre mediu</i>	198
	<i>Subsisteme și suprasisteme</i>	199

	<i>Organizațiile ca sisteme</i>	201
	Sisteme deschise și sisteme închise	201
	Cibernetica în sistemele deschise	204
	Modelul sistemelor deschise aplicat relațiilor publice	208
	Note la ediția în limba română	213
	Note autor	213
	Resurse suplimentare	214
Capitolul 8	Comunicare și opinie publică	216
	Îndrumar de studiu	216
	Lupta pentru câștigarea atenției	217
	Difuzare <i>versus</i> comunicare	218
	Elementele modelului de comunicare	219
	<i>Emitătorul</i>	219
	<i>Mesajul</i>	219
	<i>Mediul sau canalul</i>	221
	<i>Receptorii</i>	222
	<i>Contextul relației</i>	222
	<i>Mediul social</i>	223
	Efectele comunicării	224
	<i>Formarea percepțiilor despre lumea din jur</i>	224
	<i>Stabilirea agendei</i>	225
	<i>Difuzarea informațiilor și inovațiilor</i>	226
	<i>Definirea suportului social</i>	227
	Publicurile și opiniile lor	228
	<i>Definiția opiniei publice</i>	229
	<i>Publicurile</i>	231
	Orientări individuale și coorientare	233
	<i>Orientare</i>	233
	<i>Coorientare</i>	235
	<i>Consens coorientativ</i>	236
	<i>Relațiile coorientative</i>	237
	Note la ediția în limba română	239
	Note autor	239
	Resurse suplimentare	242
Capitolul 9	Relațiile interne și comunicarea cu angajații	244
	Îndrumar de studiu	244
	Importanța relațiilor interne	245
	Cultura organizațională	247
	<i>Cultura și puterea</i>	247
	<i>Impactul coaliției dominante asupra relațiilor publice</i>	248
	<i>Perspectiva asupra lumii și cultura organizațională</i>	250
	Provocările relațiilor interne	252
	<i>Siguranță și conformare comportamentală</i>	253
	<i>Relațiile de muncă</i>	254
	<i>Schimbarea în organizații: fuziuni, achiziții și disponibilizări</i>	254

Comunicând pe plan intern	255
<i>Afirmarea viziunii</i>	255
<i>Declarația de misiune</i>	257
<i>Documentele care reflectă politica companiei</i>	258
<i>Materiale de instruire</i>	259
Mijloace de comunicare interne	259
<i>Publicațiile pentru angajați</i>	259
<i>Newsletter-e</i>	261
<i>Corespondența</i>	263
<i>Insert-uri și materiale anexate</i>	263
<i>Discursuri tipărite, luări de poziție și „rapoarte cu informații de fond”</i>	264
<i>Aviziere și anunțuri electronice</i>	264
Comunicarea față în față și „zvonorile”	266
Linii de urgență	266
Ședințe și teleconferințe	267
Prezentările video și filmele	269
Afișajele	270
Note la ediția în limba română	271
Note autor	272
Resurse suplimentare	273
<hr/>	
Capitolul 10	Mijloacele de comunicare externe și relațiile cu mass-media 274
Îndrumar de studiu	274
Noile media, noile provocări	275
Media tradiționale, noi utilizări	277
<i>Ziarele</i>	278
<i>Agenții de presă și agenții media</i>	281
<i>Revistele</i>	283
<i>Radio</i>	285
<i>Televiziunea</i>	287
<i>Televiziunea prin cablu și satelit</i>	291
Colaborarea cu media	291
<i>Intermediarul</i>	293
<i>Principii îndrumătoare pentru bunele relații cu mass-media</i>	295
<i>Principii îndrumătoare pentru colaborarea cu presa</i>	299
Note la ediția în limba română	302
Note autor	303
Resurse suplimentare	305
<hr/>	
PARTEA a III-a	PROCESUL DE MANAGEMENT 306
<hr/>	
Capitolul 11	Etapa întâi: definirea problemelor de relații publice 306
Îndrumar de studiu	306
Procesul de management	307
Rolul cercetării în planificarea strategică	308
Atitudinea față de cercetare	309

Capacitatea de a asculta, ca parte a cercetării sistematice	310
Definirea problemelor de relații publice	312
<i>Enunțarea problemei</i>	313
<i>Analiza situației</i>	313
Procesul de cercetare	317
Metode informale sau „exploratorii”	318
<i>Contacte personale</i>	318
<i>Sursele principale de informare</i>	319
<i>Focus-grupuri și forumuri ale comunității</i>	319
<i>Comitete și consilii consultative</i>	321
<i>„Ombudsman”-ul sau mediatorul</i>	322
<i>Linii telefonice directe</i>	323
<i>Analizarea corespondenței</i>	324
<i>Surse online</i>	325
<i>Rapoartele de pe teren</i>	325
Metode formale de cercetare	326
<i>Analiza secundară și bazele de date online</i>	327
<i>Analiza de conținut</i>	328
<i>Sondajele</i>	329
Note la ediția în limba română	332
Note autor	332
Resurse suplimentare	334
<hr/>	
Capitolul 12	Etapa a doua: planificarea și programarea .....
	335
Îndrumar de studiu	335
Gândirea strategică	335
<i>Relațiile publice ca parte a gândirii strategice</i>	336
<i>Așteptările managementului</i>	337
Managementul strategic	339
<i>Declarația de misiune</i>	340
<i>Managementul prin obiective</i>	341
<i>Strategie și tactică</i>	342
<i>Motive pentru planificare</i>	343
Redactarea programului	344
<i>Planul programului</i>	345
<i>Rolul ipotezei de lucru</i>	346
<i>Definirea publicurilor țintă</i>	348
<i>Redactarea obiectivelor programului</i>	350
Planificarea pentru implementarea programului	352
<i>Redactarea scenariilor de planificare</i>	352
<i>Anticiparea dezastrelor și crizelor</i>	353
<i>Înființarea unui centru de informații</i>	356
<i>Stabilirea bugetului</i>	359
<i>Prestarea elementelor programului</i>	360
<i>Vânzarea planului</i>	362
Note la ediția în limba română	363
Note autor	364
Resurse suplimentare	365

Capitolul 13	Etapa a treia: trecerea la acțiune și comunicarea	366
	Îndrumar de studiu	366
	Acțiunea și comunicarea	366
	Componenta de acțiune a strategiei	367
	<i>Acționând în mod receptiv și responsabil</i>	367
	<i>Coordonarea acțiunii și comunicării</i>	368
	<i>Acțiunea ca răspuns al sistemelor deschise</i>	370
	Componenta de comunicare a strategiei	372
	<i>Formularea mesajului</i>	372
	<i>Semantica</i>	376
	<i>Simboluri</i>	378
	<i>Bariere și stereotipii</i>	380
	<i>Integrarea tuturor acestora într-o campanie</i>	382
	<i>Răspândirea mesajului</i>	383
	<i>Reconsiderarea procesului</i>	386
	Implementarea strategiei	387
	Note la ediția în limba română	388
	Note autor	388
	Resurse suplimentare	389
Capitolul 14	Etapa a patra: evaluarea programului	390
	Îndrumar de studiu	390
	Presiunea de a obține rezultate măsurabile	391
	Procesul de cercetare evaluativă	393
	Nivelurile de evaluare a programului	396
	<i>Criteriile și metodele de evaluare a pregătirii</i>	397
	<i>Criterii și metode de evaluare a implementării</i>	401
	<i>Criterii și metode de evaluare a impactului</i>	406
	Interpretarea și utilizarea rezultatelor evaluării	412
	Note la ediția în limba română	414
	Note autor	414
	Resurse suplimentare	415
PARTEA a IV-a	PRACTICA	417
Capitolul 15	Relații publice în afaceri și industrie	417
	Îndrumar de studiu	417
	Motivul profitului	418
	Relațiile publice în organizațiile de afaceri	419
	Responsabilitatea socială corporativă	421
	Acțiunile de binefacere ale companiilor	428
	Relații financiare corporative	429
	Conduita reprobabilă în afaceri	431
	Remedii pentru conduita reprobabilă în afaceri	436
	Restaurarea încrederii publice	437
	Terorismul și siguranța corporativă	438
	Globalizarea	440

	Note la ediția în limba română	440
	Note autor	441
	Resurse suplimentare	442
Capitolul 16	Afaceri guvernamentale și afaceri publice	444
	Îndrumar de studiu	444
	Scopurile afacerilor publice în guvern	445
	Informarea alegătorilor	445
	<i>Departamentul de Stat al S.U.A.</i>	447
	<i>Difuzarea materialelor audiovizuale la nivel internațional</i>	448
	Asigurarea cooperării active în programele guvernului	449
	Încurajarea sprijinului din partea cetățenilor	451
	<i>Participarea publicului</i>	452
	<i>Sondarea opiniei publice</i>	452
	Îndeplinind rolul de avocat al publicului	453
	Guvernare electronică și implicarea cetățenilor	454
	Gestionarea informațiilor pe plan intern	455
	Facilitarea relațiilor cu mass-media	456
	Întemeierea comunității și a națiunii	457
	<i>Programele S.U.A.</i>	457
	<i>Situația din alte țări</i>	458
	Bariere în calea afacerilor publice guvernamentale eficiente	459
	<i>Credibilitatea pusă sub semnul întrebării</i>	459
	<i>Apatia publică</i>	461
	<i>Ostilitate legislativă</i>	462
	Relațiile dintre guvern și mass-media	465
	<i>Accesul mass-media la activitățile guvernamentale</i>	465
	<i>Dependența guvernului de mass-media</i>	466
	<i>Relatările mass-media despre guvern</i>	468
	Afaceri publice în armată	470
	Guvernarea ca afacere	472
	Afacerile publice în politică	472
	Note la ediția în limba română	476
	Note autor	476
	Resurse suplimentare	479
Capitolul 17	Organizații nonprofit, asociații comerciale și organizații neguvernamentale	480
	Îndrumar de studiu	480
	Al treilea sector	480
	<i>Definirea organizațiilor nonprofit</i>	481
	<i>Voluntariat și filantropie</i>	481
	<i>Climat în schimbare</i>	482
	Rolul relațiilor publice în organizațiile nonprofit	485
	Fundații	487
	Agenții de servicii sociale	488
	Îngrijiri medicale	489
	<i>Sistemul sanitar în criză</i>	490

<i>Relații publice și marketing în domeniul sănătății</i>	491
<i>Rolul presei de informare generală</i>	492
Învățământ	494
<i>Responsabilitate</i>	494
<i>Relații publice pentru școlile publice</i>	494
<i>Învățământul superior</i>	495
<i>Misiunea de relații publice a președinților colegiilor</i>	498
Bisericile și alte organizații nonprofit	498
Asociații și societăți	501
<i>Tipuri de asociații</i>	501
<i>Problema servirii mai multor stăpâni</i>	502
<i>Importanța din ce în ce mai mare a relațiilor publice</i>	503
<i>Natura programării</i>	504
Sindicate muncitorești	505
<i>Rolul relațiilor publice</i>	507
<i>Problema grevelor</i>	507
<i>Provocările din domeniul sindical</i>	509
Note la ediția în limba română	510
Note autor	510
Resurse suplimentare	512
Postfață	515
Index	521

PARTEA I – CONCEPT, PRACTICIENI, CONTEXT ȘI ORIGINI

CAPITOLUL 1

INTRODUCERE ÎN RELAȚII PUBLICE CONTEMPORANE

Relațiile publice reprezintă funcția de management care stabilește și menține relații reciproc avantajoase între o organizație și publicurile de care depinde succesul sau eșecul acesteia.

ÎNDRUMAR DE STUDIU

După studierea Capitolului 1, ar trebui să știți:

- să redactați o definiție a relațiilor publice care să sublinieze construirea și menținerea relațiilor între organizații și publicul cărui i se adresează acestea;
- să faceți distincția între relații publice și funcțiile de marketing ale organizațiilor, identificând schimbul dintre furnizor și client ca pe o trăsătură caracteristică a relațiilor de marketing;
- să definiți și să faceți diferența între concepte înrudite, printre care mediatizarea gratuită¹, publicitatea², activitățile agenților de mediatizare gratuită³, afacerile publice, managementul situațiilor limită⁴, lobby-ul, relațiile cu investitorii și dezvoltarea;
- să arătați cum contribuie relațiile publice la evoluția organizațiilor și societății ca întreg.

Dintotdeauna indivizii și grupurile s-au angajat în relații cu alți indivizi sau grupuri pentru satisfacerea reciprocă a dorințelor și nevoilor. În comunitatea globală interconectată, interdependența din ce în ce mai mare presupune o și mai complexă interacțiune socială, politică și economică. Prin urmare, inițierea și menținerea relațiilor la toate nivelurile sistemelor sociale au devenit domenii importante ale cercetării științifice și practicii profesionale.

De exemplu, *relațiile umane*, *relațiile maritale* și *relațiile interpersonale* sunt termeni utilizați pentru descrierea studiului și gestionării relațiilor dintre indivizi. La cealaltă extremă, relațiile internaționale se ocupă cu relațiile dintre țări în cel mai cuprinzător sistem social. Numeroase cursuri și cărți sunt dedicate cercetării tuturor acestor relații, ca și relațiilor din cadrul familiei, echipeilor de lucru, grupurilor, organizațiilor și al altor entități sociale.

Lucrarea de față tratează *relațiile dintre organizații și grupurile cointeresate*⁵ – indivizi care intră oarecum în relații de implicare reciprocă sau interdependență cu aceste organizații. Termenul de *relații publice* se referă la managementul relațiilor dintre organizație și public și reprezintă unul dintre domeniile de angajare profesională cu cea mai rapidă dezvoltare din lume.

În discuțiile zilnice și în mass-media, oamenii utilizează totuși termenul de *relații publice* pentru a se referi la numeroase aspecte și, adesea, definiția dată de ei nu este una pozitivă. De exemplu, unii folosesc sintagme precum „simplă manevră de relații publice” ca să descrie la modul peiorativ ceea ce ei consideră a fi un gest public nesincer. Relațiile publice, conform criticilor, reprezintă „o industrie menită să schimbe percepții, să reformuleze realitatea și să genereze consimțământ”⁶. Alții spun că au de-a face cu „bune relații publice” sau „PR” bun dacă ceva apare în presă. Ei pun semnul egalității între relații publice și orice atrage după sine apariția în presă: „Încurajăm această percepție întrucât cu asta ne ocupăm”⁷. Unii văd în relații

publice încercarea de a ascunde adevărul sau de a da o „interpretare“ pozitivă unor vești rele. Sunt păreri care sugerează că „termenul PR și relații publice au ajuns să fie acceptate pe scară largă ca sinonime pentru subterfugiu și înșelăciune“³. Încă și mai îngrijorătoare este părerea îndelung susținută că oamenii de relații publice „trag sforile care controlează mintea publicului, care angrenează forțe străvechi și nascocesc căi noi de a constrânge și a îndruma lumea“.⁴

Lucrarea de față nu analizează aceste idei preconcepute despre relațiile publice. În schimb, acest capitol prezintă relațiile publice ca fiind arta și știința managerială de a construi și menține relații între organizații și grupurile cointerestate. Definim relațiile publice ca pe o funcție de management a organizației, discutăm componentele și specializările sale și o distingem de alte funcții și activități de management. Analiza începe cu o trecere în revistă a modului în care s-a schimbat de-a lungul timpului conceptul de relații publice.

EVOLUȚIA CONCEPTULUI

Schimbarea perspectivelor relațiilor publice reflectă evoluția practicării disciplinei în cadrul organizațiilor și în societate. De asemenea, înfățișează o ocupație în curs de cristalizare, care-și caută propria identitate și recunoaștere profesională. Momentele „luminoase“ ale evoluției acestei profesii ilustrează modul în care funcția de relații publice a devenit parte a managementului organizației. (Vezi Capitolul 4 pentru o analiză istorică mai detaliată.)

Marile interese de afaceri de la începutul anilor 1900 au apelat la relații publice pentru a se apăra pe ele însele și monopolurile pe care le dețineau, în fața ziaristilor de investigații^{vii} și a interesului din ce în ce mai mare pentru reglementarea de către guvern a mediului de afaceri. Accentul cădea pe susținerea propriei versiuni și pe contraatacurile menite să influențeze opinia publică și să împiedice reglementarea, din ce în ce mai pronunțată, a afacerilor de către guvern.

Comunicarea persuasivă unidirecțională era predominantă într-un moment în care Statele Unite se angajau în Primul Război Mondial și președintele Woodrow Wilson dispunea înființarea unui Comitet de Informare Publică (*Committee on Public Information*). Conducătorii George Creel și format din tineri propagandiști, dintre care unii își vor înființa mai târziu propriile firme de relații publice, scopul comitetului era de a unifica opinia publică din spatele frontului printr-o campanie de propagandă la nivel național. În acea perioadă de început, relațiile publice luau forma mediatizării gratuite menite să-i influențeze pe alții – adesea desemnate pur și simplu drept „propagandă“.

Mulți încă definesc relațiile publice drept simplă persuasiune. De exemplu, un dicționar definea relațiile publice drept „**influențarea** publicului pentru a da dovadă de înțelegere și bunăvoință“ (sublinierea ne aparține). Această definiție reflectă părerea lui Edward L. Bernays – unul dintre întemeietorii relațiilor publice – din lucrarea de referință, *The Engineering of Consent*^{viii} (1955). Chiar și astăzi, mulți practicieni lucrează cu manageri și clienți care consideră relațiile publice o simplă comunicare unidirecțională menită a-i influența pe alții.

În deceniile care au urmat celui de-al Doilea Război Mondial, percepția noastră asupra efectelor mass-media a devenit mai complexă. Prin urmare, definițiile au evoluat pentru a ajunge să cuprindă noțiuni precum comunicare bidirecțională și conexiuni. Definițiile utilizau termeni precum **reciproc**, **comun** și **dintre**, semnând o perspectivă în curs de maturizare asupra funcției. Acest concept interactiv a apărut în definiția dată de *Webster's Third New International Dictionary*: „Arta sau știința dezvoltării înțelegerii și bunăvoinței

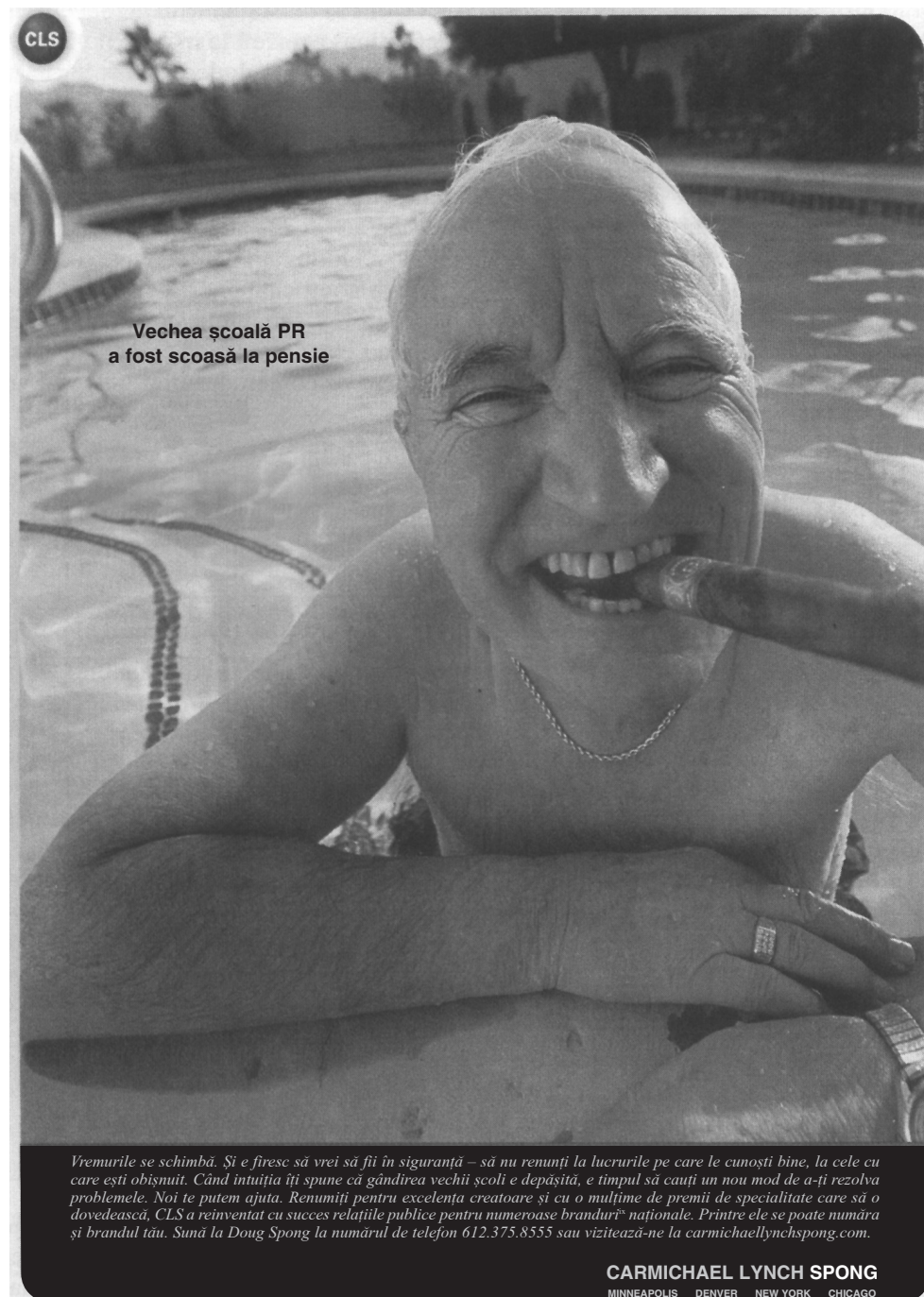

FIGURA 1.1

„VECHEA ȘCOALĂ
«PR»“.

Courtesy Carmichel Lynch Spong, Minneapolis.

reciproce“. Institutul Britanic de Relații Publice (*The British Institute of Public Relations*) definea funcția de relații publice drept un efort de a stabili și menține „înțelegerea reciprocă dintre o organizație și publicurile sale“.

Primele ediții ale lucrării de față defineau, de asemenea, relațiile publice ca pe un concept interactiv, „efortul planificat de a influența opinia publică prin intermediul bunei reputații și performanțelor responsabile, bazat pe comunicare bidirecțională reciproc satisfăcătoare“. Un alt text important publicat în 1984 sublinia, de asemenea, comunicarea sub altă formă a acestui concept interactiv: „managementul comunicării dintre o organizație și publicurile sale“⁴⁵.

Harwood L. Childs, profesor universitar la Yale și fondatorul publicației trimestriale *Public Opinion Quarterly*, introdusese, la sfârșitul anilor '30, un concept și mai avansat. Mergând împotriva judecății tradiționale, Childs conchidea că esența relațiilor publice „nu constă în prezentarea unui punct de vedere, arta temperării atitudinilor mentale și nici în dezvoltarea de relații cordiale și profitabile“. În schimb, spunea el, funcția de bază „constă în a compatibiliza sau ajusta la interesul public acele aspecte ale comportamentului nostru personal sau corporativ care au o semnificație socială“⁴⁶. Childs a considerat că funcția de relații publice este aceea de a ajuta organizațiile să se adapteze la mediile lor sociale, concept care a reapărut mulți ani mai târziu în relațiile publice contemporane.

Adaptarea organizațională ca rezultat vizat de relațiile publice sugerează rolul acestora la nivelul managementului, de influențare a politicii și de impunere a unor acțiuni corective, în plus față de comunicare. Asociația Internațională de Relații Publice (*The International Public Relations Association*, IPRA) și-a însușit aceste elemente, incluzând „consilierea liderilor organizației“ și implementarea unor „programe planificate de acțiune“ în definiția dată relațiilor publice.

Pe scurt, conceptul unidirecțional de relații publice se bazează aproape în întregime pe propagandă și comunicare persuasivă, de obicei sub forma mediatizării gratuite. Conceptul bidirecțional accentuează schimbul prin comunicare, reciprocitatea și înțelegerea mutuală. În plus, conceptul bidirecțional presupune consilierea managementului în legătură cu **schimbarea** necesară în cadrul organizației. Veți întâlni toate aceste concepte reflectate în practica actuală.

DEFINIREA CONCEPTULUI ÎN PRACTICĂ

Descrierea practicii relațiilor publice reprezintă un alt mod de definire a funcției. *Public Relations News*, unul dintre newsletter-urile comerciale consacrate în domeniu, definește relațiile publice din punct de vedere operațional. Observați modul în care definiția dată de newsletter descrie **ce fac** relațiile publice în contextele organizaționale:

Relațiile publice reprezintă funcția de management care evaluează atitudinile publice, face să coincidă politicile și modurile de lucru ale unui individ sau ale unei organizații cu interesele publicului și planifică și transpune în practică un program de acțiune pentru facilitarea înțelegerii și acceptării din partea publicului.

Au fost redactate sute de definiții în încercarea de a surprinde esența relațiilor publice prin enumerarea celor mai importante activități care alcătuiesc practica. Cercetător cu îndelungată experiență în relații publice și lider în domeniu, regretatul Rex F. Harlow, a compilat aproape cinci sute de definiții elaborate de la 1900 și până în 1976. Apoi a identificat elementele cele mai importante ale acestora pentru a arăta ce **sunt** relațiile publice, nu doar ce **fac** acestea. Definiția sa cuprinde atât elemente conceptuale, cât și operaționale:

Relațiile publice reprezintă funcția distinctă de management care ajută la inițierea și menținerea relațiilor reciproce de comunicare, înțelegere, acceptare și colaborare între o organizație și publicurile sale; presupun gestionarea problemelor sau situațiilor limită; informează permanent managementul în legătură cu opinia publică și îl ajută să reacționeze corespunzător; definește și subliniază responsabilitatea managementului de a servi interesul public; ajută managementul să fie la curent cu schimbarea și să profite de aceasta în mod eficace, servind drept sistem de avertizare timpurie care ajută la anticiparea tendințelor; și folosește ca instrumente principale cercetarea și comunicarea corectă și morală.⁷

Societatea Americană de Relații Publice (PRSA) a adoptat o și mai lungă „Declarație Oficială privind Relațiile Publice”. Autorii, un colectiv de cercetători de excepțională valoare profesională⁸, lideri ai PRSA, au încercat să ofere membrilor societății o definiție a domeniului care sublinia contribuțiile aduse de relațiile publice în beneficiul societății. Pe lângă acest aspect conceptual, colectivul a inclus în definiție referiri la activitățile, rezultatele și cunoștințele necesare în practica relațiilor publice (vezi Exemplul 1.1 la pagina 7).

Elemente comune mai multor definiții sugerează că relațiile publice:

1. desfășoară un program planificat și susținut ca parte a managementului unei organizații;
2. se ocupă de relația dintre o organizație și grupurile cointeresate;
3. monitorizează percepția, opiniile, atitudinile și comportamentul în interiorul și în afara organizației;
4. analizează impactul politicilor, modurilor de lucru și acțiunilor organizației asupra grupurilor cointeresate;
5. identifică politicile, modurile de lucru și acțiunile care intră în conflict cu interesul public și supraviețuirea organizației;
6. consiliază managementul în generarea noilor politici, moduri de lucru și acțiuni care sunt reciproc avantajoase pentru organizație și publicurile sale;
7. inițiază și menține comunicarea bidirecțională între organizație și publicurile sale;
8. provoacă schimbări măsurabile în percepția, opinia, atitudinea și comportamentul din interiorul și din afara organizației;
9. produc relații noi și/sau le mențin pe cele existente între o organizație și publicurile sale.

DEFINIREA RELAȚIILOR PUBLICE

Așa cum observa un cercetător, definițiile sunt utile în cel puțin două privințe: ne ajută să înțelegem lumea din jurul nostru și să avem o anumită viziune asupra lumii în ceea ce privește modul în care un concept intră în relație cu alte concepte.⁸ În consecință, o definiție a **relațiilor publice** ar trebui să ne ajute să înțelegem ce reprezintă și ce fac relațiile publice și cum se raportează la alte activități din cadrul organizației.

Definiția relațiilor publice (vezi partea stângă a paginii) poziționează practica de relații publice ca **funcție de management**, însemnând că managementul din orice organizație trebuie să țină seama de relațiile publice. Ea desemnează, de asemenea, construirea și menținerea **relațiilor reciproc avantajoase** între organizații și publicurile acesteia, ca bază morală și etică pentru această profesie. În același timp, sugerează criterii de determinare a **ceea ce înseamnă** și a **ceea ce nu înseamnă** relațiile publice. Și, în fine, definește conceptul practicii care face obiectul lucrării de față. Relațiile publice reprezintă funcția de management care inițiază și menține relații reciproc avantajoase între o organizație și publicurile de care depinde succesul sau eșecul acesteia.

Relațiile publice reprezintă funcția de management care stabilește și menține relații reciproc avantajoase între o organizație și publicurile de care depinde succesul sau eșecul acesteia.